

Фантазія і реальність – усе на полотні

Людмила БАРАНЕВИЧ,
Віра КУЛЕБА-БАРИНОВА, народний
художник України, професор НАОМА

Душевно розкошуючи на відзначенні 77-річчя Василя Гурина в Художній академії, я фантастично мріяла, щоб експозиція виставки картин його сина Володимира, присвячена батькові, стала предметною ілюстрацією сили родинної любові, духовного переливання живильної крові від одного покоління до наступного... Щоб висловлені дружні побажання стали своєрідним кодексом шляхетності почуттів, життєствердження, святої любові до рідної землі.

Підсилювали сказане твори Володимира Гурина. Ностальгійні київські вулички із затишними двориками, привітними вікнами, що вже розтанули в часі, але залишилися надійним містком пам'яті поколінь тих, хто лишив тут свій незгладимий слід. Хто заповів нам рідну землю, хто навчив її любити й оберігати. На полотнах нема сліпучих сонячних плям, які ріжуть око. Нема вибухових контрастних кольорів, що розшарпують душу... Тут тихо, мирно, лагідно... Тут жили люди в гармонії із собою і світом. Тут панувала мудра радість життя. Про це хочуть повідати нам безмовні загадкові вікна. Розкрити вічну таємницю призначення людини на цій землі. Повідати про її тривоги, радість, мрії... За втаємниченість вікон – долі, долі, долі – минулі й прийдешні.

Удивляючись у м'яке мерехтіння глибоко нашарованих мазків, що ніби всотуються в зображення, створюючи ефект незвичайної фактурності, «дотиканості», реально відчуваєш, що червона лінія, яку ми не маємо права переступати, затоптати, стерти з лица землі, з наших душ, он там – у цих теплих хатинках. Це заворожує, причаровує. Як безмовний крик душі, як багатозначна підказка-послання, як, зрештою, отой духовний заповіт, що так потрібен нам, сьогоднішнім. Ми не маємо морального права цим знехтувати. Хіба не для того Данило, син Володимира,

онук Василя Івановича, талановитий художник, пішов добровольцем в АТО? Хіба не тому 82-річний народний художник України, професор кафедри живопису Іван Ковтанюк пам'ятає майже всього Шевченкового «Кобзаря»? А «Кавказ» у виконанні Івана Ананійовича як присвяту другові Василеві слухали стоячи всі присутні в цій дивовижній глядачевій залі академії, повітря якої просякнуте нетлінним духом видатної школи української образотворчості.

Звуки шопенівських етюдів у виконанні Марійки, талановитої онуки Василя Івановича, студентки Київської консерваторії, та проникливого українського народного романсу, що його натхненно проспівав наш відомий

художник Валерій Вітер, злилися у хвилюючу молитву любові. Бунтівний польський романтик Шопен, неперебутня народна мелодія, граційна онука, геніальний Шевченко, мистецьки довершені полотна Володимира Гурина... Це був рідкісний бенкет естетичної насолоди, де краса, інтелект, талант, мов хвилі чистої ріки, змивали внутрішню пригніченість, розгубленість, біль утрат... Треба було бачити осяйне обличчя Василя Івановича в ці миті.

Доля художникам не стелилася рівною дорогою. Василя Іванович – дитина війни. Свого батька не пам'ятає. Похоронка прийшла матері Марфі Володимирівні Гурині: «Ваш муж Іван Гурин по-

гиб на фронті Великої Отчезественной войны».

Дотепер цей біль у серці сина Василя. Якось розповів професор студентам про одну, може, найвагомішу свою картину. Прокинувся вночі, бо побачив батька в солдатській шинелі та з торбинкою за плечима, який відчинив двері і став на порозі, всміхаючись голубому мирному ранку. Без ескізів, без композиційних пошуків народилася ця картина. Покійний скульптор Михайло Грицюк сказав тоді Василю: «Не пиши таких болючих картин, во-

Тетяна Голембієвська, Василь Гурін, Віра Кулеба-Барінова (у центрі) – усі народні художники, професори й академіки, вони вклали душу в становлення юного Володимира Гурина (на знімку – крайній ліворуч), випускника Художнього інституту (майстерня Т. Голембієвської). Зліва направо: Людмила Бараневич, журналістка; Віктор Кириченко, доцент кафедри графічних мистецтв; Роман Петрук, асистент-стажист майстерні живопису і храмової культури імені Миколи Стороженка; Ольга Прокопчук, художник-дизайнер

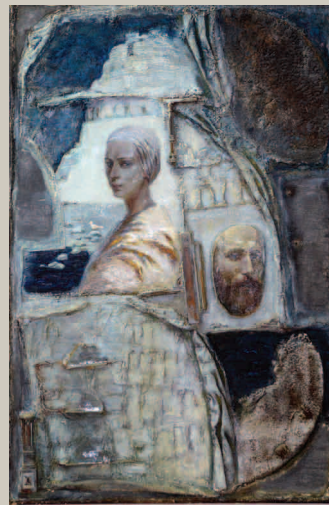

Серія «Гербарій почуттів». 1995 рік

Київські етюди

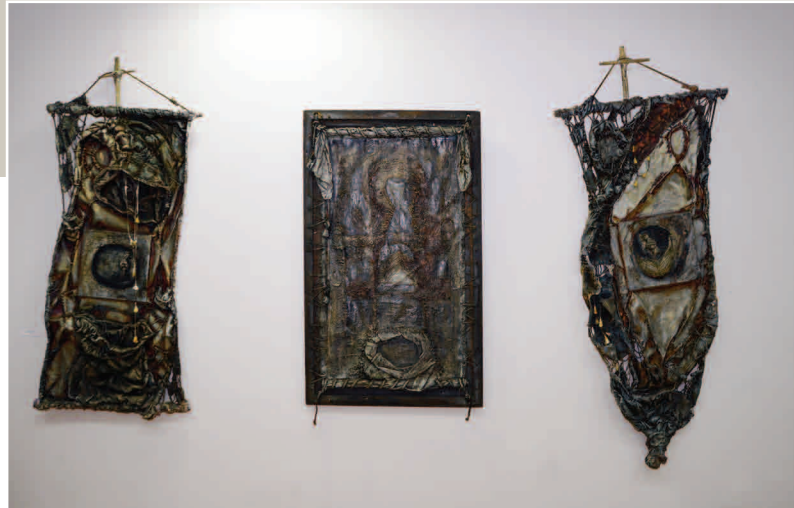

Серія «Гербарій почуттів». 1998 рік

Серія «Гербарій почуттів». 1990 рік

Серія «Гербарій почуттів». 1991 рік

ни видавлюють сльози». А скільки їх у Василя! Пишаюся тим, що ми вчилися разом, із 1959 року працюємо, ди- хаємо одним мистецьким життям. Віддаємо всі свої зна- ння й уміння студентам. Мати, син, батько є головними образами в наших картинах. І це передалося синові Воло- димиру, онукам – художникам Данилу та Антону й Мар- рійці – студентці консерваторії, та правнукам діда Василя.

А про виставку Володимира хочу згадати окремо як педагог Володі ще з першого курсу Художнього інститу- ту. Які геніальні живописні етюди, написані з натури пей- зажі! Вони світяться сріблом, свіжістю, весною, осінню, як коштовне каміння, як перлини.

Скажіть, хто тепер ходить з ранку до вечора Києвом з етюдником і рюкзачком за спиною, де фарби, пензли- ки?.. Де перебуває Володя, там малює, як то кажуть, світ Божий. Повна майстерня робіт у рамках і без них. Це жи- вопис. Фантазія і реальність – усе на полотні.

Думаю, головними творами на цілу стіну художник показав своє серце й вивернуту душу. Це триптих, мож- на сказати, без назви. Там – реалізм, горе людства.

Художник ніби зібрав із землі, прибив на дошки, по- лотно металеві, заіржавілі, зашкарублі рубці воєн.

На одній із картин великого розміру зображений ого- лений хлопчик – чи то батько Василь, чи то дід Іван у схо- ванці від руйнувань, від свисту снарядів, куль. Хлопчик зацікавив, а ми, глядачі, разом із ним серед зруйнованих будинків, якихось розкиданих залишків. Висить скатерти- на чи якась одежина, порожні зім'яті лантухи, пилом при- бита мандоліна – усе кольору змученої землі. Холод іде по спині, коли дивишся на цей твір. Художник малює ці твори не як данину сучасній мистецькій моді. Він давно носить ці образи в серці, в тих етюдах, мальованих з на- тури. Ця виставка в академії, думаю, є прикладом того, як народжується художник. Може, хто не зрозуміє, не відчує того задуму художника, особливо у триптиху. Централь- на робота кольору землі. На ній проглядається Мати Бо- жа. Вона не така, як мальована в золотих рамках.

Вона проглядається із затоптаної понівеченої сірої землі. Над нею рушник, як зашморг, якими знищували її матір. Виділяється порожній лантух, чи то плащаниця Сина Божого, чи то лавровий вінок, не знаю. Про ці тво- ри можна не писати, не говорити – вони є найсучасні- шими, найвагомішими тепер.

Володя зовні схожий на Ван Гога: червоніє густа боро- да, широкий капелюх на самі очі. Вони притягують добро- тою, щирістю, любов'ю. Ніяково переступає з ноги на ногу, ніби хоче йти і малювати нові й нові етюди. Дай, Боже.

Фото Ольги ПРОКОПЧУК.

■ ДОВІДКА

23 квітня – Всесвітній день книги й авторського права

Тривалий час для виготовлення пракижок вико- ристовували глину, листя та кору дерев, бамбук, папі- рус, шовк... Перші європейські паперові книжки побачили світ у XIII столітті. Їх писали невтомними правиця- ми п'ять–сім років великі майстри цієї шляхетної справи. 1464 року в Італії виникло друкарство. Першим друк- рем слов'янських книжок кириличним шрифтом вважа- ють Фіоля Швайпольта, який 1491 року оприлюднив ви- дання «Тріодь пісна» й «Тріодь цвітна», а згодом – «Ча- сословець» та «Осьмогласник». На думку Івана Огієнка, мова цих видань мала «багато відзнак живої української мови».

Уславили свої імена книгодрукуванням також Фран- циск Скорина, Іван Федоров та інші першопрохідці про- світительства. Так, Іван Федоров 15 лютого 1574 року за- вершив друкування «Апостола». Наклад цієї книжки був не менше тисячі примірників. Саме такими (часто-густо навіть меншими) тиражами з'являються сьогодні книж- ки в Україні. Яскравий приклад цього – триста примір- ників фундаментальної «Історії української літератури», де скромно позначено імена науковців. Їхні авторські права, за давніми традиціями, позначаються так званим копірайтом і оберігаються законами. Та плагіат, «пірат- ські» видання й інші способи несправедливого збагачення квітують нині так само, як і варварське вирубування кар- патських лісів чи видобуток бурштину.

М. С.